

פרשת תבוא וחודש אלול תשפג – איך להתחיל את השנה הבאה?

1. דומם – במדבר טו, כ: ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה לה'. **צומח** – פרשתנו דברים כו: ולקחת מראשית כל פרי האדמה ... ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה'. **חי** – שמות יג, יב: והעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה'. **מדבר** – שמות יג, ב: קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל. **רש"י** במדבר ג, יב: היתה העבודה [בבית המקדש] בבכורות, וכשחטאו בעגל נפסלו. **דברים** כא, יז: כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו, כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה.

זמן – ראש השנה, ראש השנה כז, א: זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון. **ראש חודש** – במדבר כח, יא: ובראשי חדשיכם תקריבו עלה לה' פרים בני בקר שנים. **תחילת היום**: ספר סדר היום (למקובל רבי משה בן מכיר): בקומו יאמר מיד 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמת'.
במדבר טו, כ: ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה - **רש"י**: ראשית כל דבר תתנו חלה לכהן **קודם שתאכל ממנה**. ירושלמי בכורים א, ג: 'ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלוקיך' - מאותן **שנתבשלו ראשונה**, כשרואה אותם מבושלות, כורך עליה גמי ומסמנה להביאה ביכורים.

2. ישעיהו כח, ד: כבכורה בטרם קיץ, אשר הרואה יראה אותה **בעודה בכפו יבלענה**.

תוספת ברכה [רבי ברוך אפשטיין, בעל התורה תמימה] **דברים כא, יז:** עפ"י מסתרי טבע האדם, נוטה האב לבכור ביתרון אהבה על נטיתו לשאר בניו, ויתכן הטעם בזה מפני שהוא "כוחו וראשית אונו" כמו ששיבח יעקב לראובן, או שהוא, הילד הראשון, מולידו בתואר "אב" ... ומפני כל זה לא יפלא המנהג הקדום להוריש להבכור פי שנים כי היו מוצאים בזה רגשי חיבה יתירה.

ספר החינוך מצוה ט: רצה השם לזכותינו לעשות מצוה בראשית פריו, למען דעת כי **הכל שלו** ואין לו לאדם דבר בעולם רק מה שיחלק לו השם בחסדיו, ויבין זה בראותו כי אחר שיגע האדם כמה יגיעות וטרח כמה טרחים בעולמו והגיע לזמן שעשה פרי **וחביב עליו ראשית פריו כבבת עינו**, מיד נותנו לקב"ה ומתרוקן רשותו ממנו ומכניסו לרשות בוראו.

3. לקוטי תורה להאריז"ל תחילת פרשת וירא: דע לך סוד נפלא כי אין לך שום וולד בעולם, שאינו לוקח מאותה הרוח קדמאה [של האב] איזה מעט ... והבן הראשון לוקח ... מעט מההוא רוח דשדי בגויה ואחריו בן הב' לוקח **ממנו [מהגדול]** וכן עד תשלום כל הבנים.

כתר שם טוב סימן ריב: ענין איסור שאלת שלום קודם התפלה (שו"ע סימן פט), כי האדם בקומו משנתו, שהוא נעשה בריה חדשה, אם ידבר תחלת דבריו דברי הרשות וכל שכן דברים אשר אינם כן, הרי אפילו אם יתפלל ויעסוק בתורה אחר כך, **הכל מסתעף ונמשך אחר הדיבור הראשון**... ולכן יזהר האדם שיקדש ויטהר דבורו הראשון בקומו ויזכר מחשבתו הראשונה שתהיה דבוקה בקדושה, כדי שימשיך עליו כל שאר הדברים שאחר כך והתפלה תהיה מתוך שמחה של מצוה.

תורת מנחם תשי/221: מבואר בכ"מ בדא"ח הטעם שנקרא **ראש** השנה ולא תחילת השנה, כי יום זה הוא כעין ראש לגבי שאר ימות השנה, וכמו שהראש חיות כל האברים תלויה בו וממנו נמשך חיות לכל אבר פרטי – כך ראש השנה כולל חיות כל ימי השנה ואח"כ מתחלק בגילוי לימים פרטיים. ויש לומר שזהו אחד מטעמי האזהרה לייקר ביותר את הזמן דראש השנה, כי השעות והרגעים הללו הם כלליים... וכמו בראש ואברי הגוף, שהאדם בריא כשהחיות בראש יהיה בשלימותו.

ליקוטי שיחות ג/940: למרות שקרבן התמיד הוקרב פעמיים ביום, שמו הוא 'תמיד'. היינו שגם הקורבנות שמוקרבים בין התמידים – שייכים אליהם. ההוראה לצורת ההתנהלות בבית יהודי: סדר היום מורכבים מפרטים שאין להם שייכות עם הנשמה ולכן צריכים להקפיד בהתחלת היום, שהקריאה הראשונה תהיה 'מודה אני לפניך', להודות לקב"ה על החזרת הנשמה ולהצהיר עליו כמלך.

פני יהושע שבת כא, ב: יש לתמוה כל טורח הנס הזה למה? דהא קיימא לן טומאה הותרה בציבור והיו יכולים להדליק בשמן טמא, ועד שמובא ביומא (ו, ב) שאפילו 'אהדורי לא מהדרין' [אם משמרת הכהנים טמאה, אין לחפש כהנים טהורים ממשמרת אחרת אלא עובדים בטומאה]?
גליוני הש"ס שבת כא, ב: דכיון שהיה אז חנוכת הבית ... והיא התחלה **וראש לכל הבא אחריו** - לכן הוצרך שיהיה **בטהרה גמורה** ולא בדחיית טומאה.